

Edukimi Financiar në Shqipëri

Fakte kërkimore

Situata Aktuale dhe Hapat që duhen marrë për të rritur nivelin e Edukimit financiar në Shqipëri!

**Shoqata
Mikrofinanca
Shqiptare**

**Albanian
Microfinance
Association**

Metodologjia

Ky kërkim është ndërmarrë nga kompania kërkimore IDRA dhe gjetjen në të janë të çertifikuara nga BDO.

Kompania kërkimore ka zhvilluar një pyetësor i cili përbëhet nga tre grupe pyetjesh:

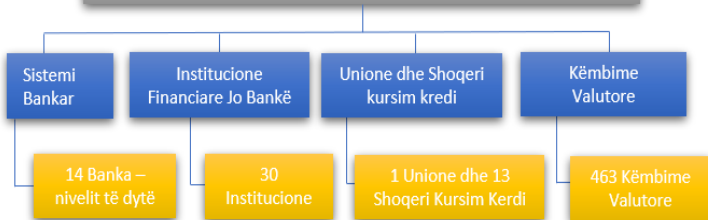
- Njerzit dhe të ardhurat e tyre
- Kreditë jo- bankare
- Përgjegjësia Sociale

500 intervista në nivel kombëtar

- 18+
- Mbledhja e të dhënave nëpërmjet metodës CATI në mënyrë rastësore (Intervista Telefonike Të zgjedhura rastësisht nga kompjuteri)
- Për këtë studim parametrat e monitoruar janë: rajoni, përbërja zonale, mosha dhe gjinia në mënyrë që ti përmbaheshim shpërndarjes që raportuar në CENSUS 2011.
- Koha e ekzekutimit: September 2019
- Margin of error, 4.3% with 95% confidence interval

Industria

Sistemi Bankar dhe Financiar

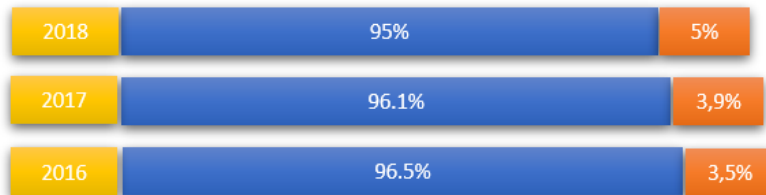

Sa i përket institucioneve financiare, jo-bankare, ekzistojnë 30 institucione të tilla.

Gjatë viteve 2016-2018, numri i institucioneve financiare, jo-bankare ka ndryshuar; në vitin **2016** kishte **28 institucione** të tilla, ndërsa në vitin **2017** u licencuan tre institucione (Fondi Agro & Social, Kredo Financave, Raea Financial Services) me gjithsej **31** dhe në vitin **2018** licenca e M-Pesa u revokua me kërkesën e tyre duke bërë numrin aktual të NBFIs **30**.

Sipas të dhënave zyrtare, bankat përbëjnë 96.9% të aseteve në sistemin e përgjithshëm bankar ndërsa institucionet financiare jo-bankare zënë 3.1% të totalit të aseteve.

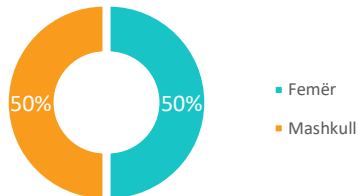
■ Kredi bankare/Total kredi ■ Kredi NBFi/Total Kredi

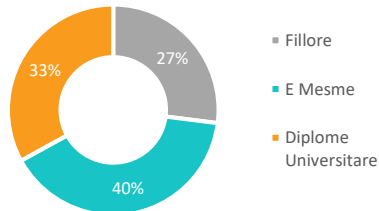
Kur merret në konsideratë pjesa e tregut të huave midis bankave dhe institucioneve financiare jobanka, vërehet se pjesa dërrmuese përbëhet nga **kredi bankare (95%)** ndërsa **kredia jo-bankare është 5%** e totalit të kredisë. Sipas të dhënave të vitit **2016**, **96.5%** e totalit të kredive (ku gjithsej kreditë nënkupton shumën e kredive bankare dhe të NBFIs) jepet nga sistemi bankar dhe pjesa tjetër, rreth **3.5% nga NBFi-të**. Ndërsa në vitin **2017** vihet re një ulje në kreditë bankare dhe një **rritje** e kredive jo-bankare **me 0.4 pikë** përqindje. Gjithashtu, **në 2018**, pesha e kredive bankare zvogëlohet dhe **pjesa jo-bankare rritet në përqindje me 1.1 pikë**.

Profili i të Intervistuarve

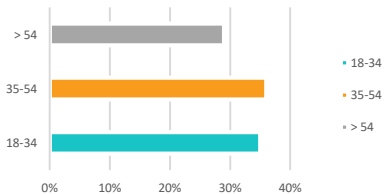
Gjinia

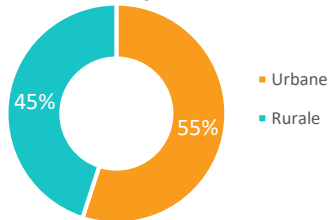
Edukimi

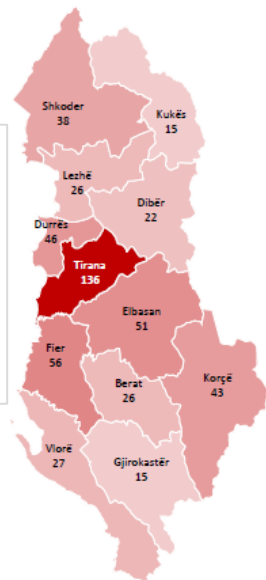
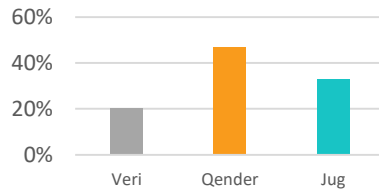
Mosha

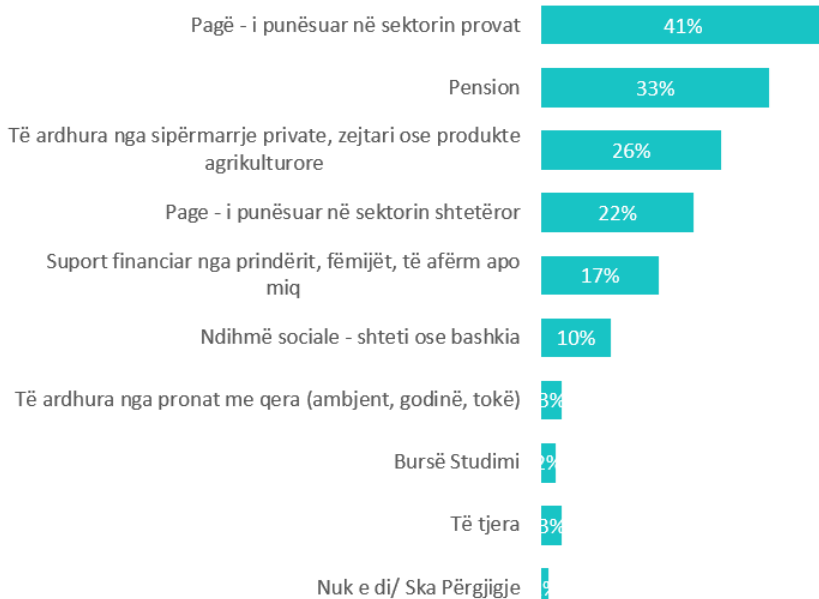
Përbërja Zonale

Rajoni

Burimi i të Ardhurave

Në total, burimi më i rëndësishëm i të ardhurave të familjeve, bazuar në rezultatet e sondazhit, është paga e fituar duke punuar në sektorin privat (41%). Kjo pasohet nga të ardhurat nga pensioni (33%) dhe nga të ardhurat nga sipërmarrja private, zejtaria dhe produktet bujqësore (26%). Të ardhurat më të pakta të fituara janë të ardhurat nga pronat dhe grantet e studimit.

- Për më tepër, nga urbanizimi, burimi i të ardhurave në zonat urbane kryesisht është paga nga institucione private (52%) dhe në zonat rurale, burimet më të rëndësishme të të ardhurave janë sipërmarrja, zejtaria dhe produktet bujqësore (42%).

- Për më tepër, të ardhurat nga sipërmarrja, zejtaria dhe bujqësia janë një burim më i rëndësishëm i të ardhurave në rajonin e Veriut sesa në rajone të tjera.

Shpenzime dhe Kursime

71%

Në zonat rurale nuk arrijnë të kursejne pasi nuk më para të mbetura pas të gjitha shpenzimeve

64%

Në zonat urbane nuk arrijnë të kursejne pasi nuk më para të mbetura pas të gjitha shpenzimeve

51%

Në zonat rurale pranojnë se nuk kanë asnjë kursim

48%

Në zonat urbane pranojnë se nuk kanë asnjë kursim

46%

Kanë para mjaftueshëm për ushqim dhe veshje por jo për të blerë paisje të mëdha (televizor, frigorifer etj)

27%

Nuk arrijnë të përmbushin nevojat e tyre të jetesës deri në fund të muajit

Use of Financial Services

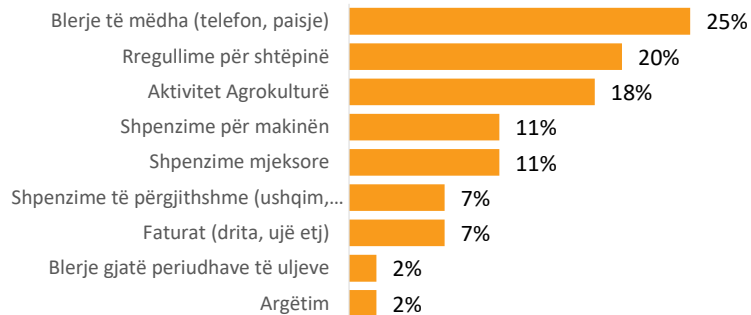
- Shumica e të anketuarve nuk kanë përdorur asnjë shërbim financiar në 3 vitet e fundit për të mbuluar kostot e tyre (64%).
- Sidomos, të anketuarit më të vjetër (mbi 54 vjeç) duket se nuk përdorin shërbime të tilla (80%).
- vetëm 9% (zonat urbane, meshkuj 35-54 vjeç) kanë përdorur kredi jo-bankare, ndërsa 50% nuk kanë një opinion për industrinë / shërbimet jobankare,
- 31% kanë vlerësim neutral ose shumë pozitiv ndaj industrisë

Përdorimi i Shërbimeve Financiare

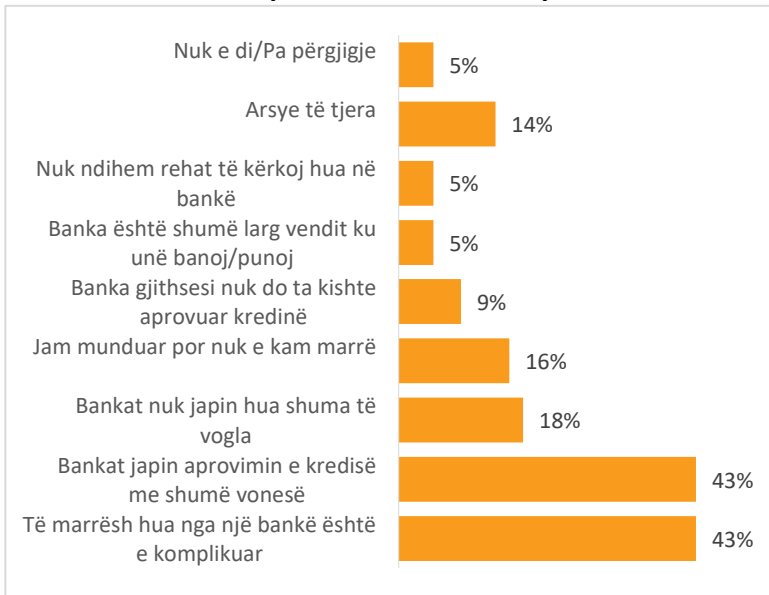
- arsyet kryesore për përdorimin e kredisë jo-bankare: (njerëzit vlerësojnë avantazhet konkurruese të industrisë FinTech)
- Nuk kërkohet garanci
- E shpejtë e thjeshtë dhe e lehtë për t'u kuptuar

Përdorimi i Parave

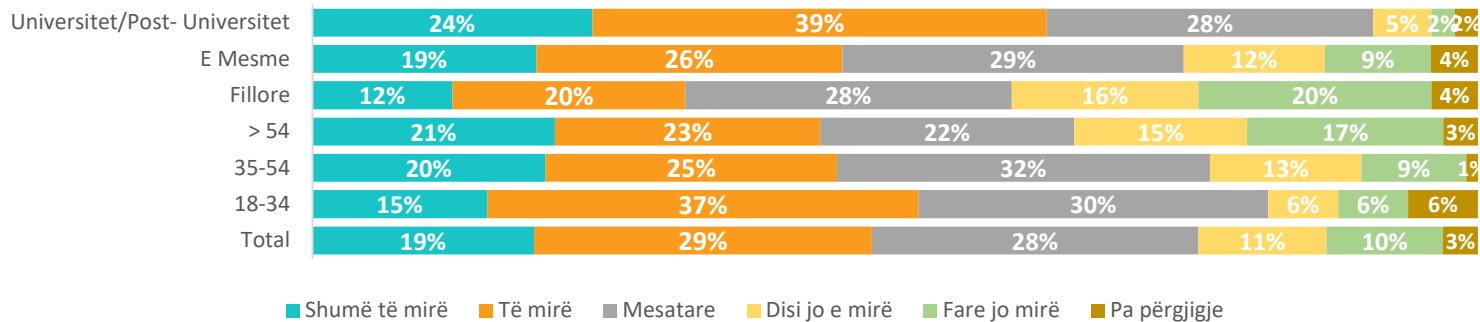
- blerje të konsiderueshme (telefon, pajisje shtëpiake)
- Rregullime për shtëpinë
- urgjenca, si kujdesi shëndetësors

Bankat nuk preferohen sepse:

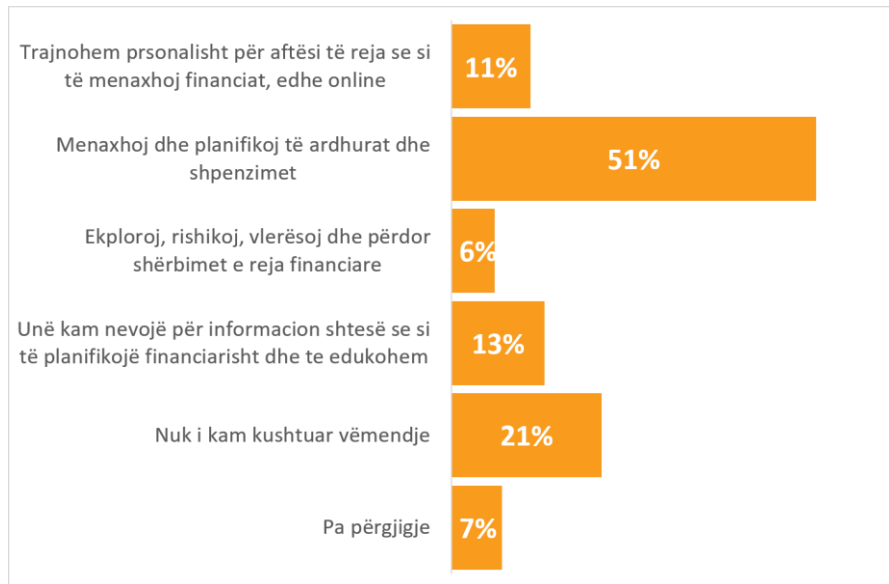
- Të anketuarit mendojnë në mënyrë të barabartë se huamarrja nga bankat është shumë e ndërlikuar dhe kërkon shumë kohë për të marrë miratimin.
- Arsye tjetër është se bankat nuk japin shuma kaq të vogla dhe shumë kanë aplikuar, por nuk u është dhënë hua.

Sa të Edukuar Financiarisht ndihen të anketuarit

49% e vlerësojnë njohuritë e tyre mbi Edukimin Financiar si mesatar deri në shumë të dobët. Kjo është e vërtetë veçanërisht për të anketuarit më pak të arsimuar, 50% për të anketuarit me arsim të mesëm dhe 64% në të anketuarit me arsim fillor. 54% e të anketuarve 35-54 e vlerësojnë veten si mesatar në shumë të dobët në Edukim financiar.

Çfarë bëjnë të anketuarit për të qënë më të Edukuar Financiarisht

- Vetëm 11% e të anketuarve bëjnë trajnime individuale për t'u bërë më të edukuar financiarisht dhe për të përdorur shërbimet në internet.
- Vetëm 6% janë kuriozë për të provuar shërbime të reja financiare
- 51% menaxhojnë financat e tyre me ato që dinë dhe
- 21% e të anketuarve nuk i kushtojnë vëmendje Edukimit Financiar

Konkluzione

1. Njerëzit në Shqipëri e kanë të vështirë të punojnë me bankat, por ende nuk e shfrytëzojnë potencialin e plotë të kredive nga Institucionet Financiare jo Bankë.
2. Duhet më shumë përfshirje financiare dhe Institucionet Financiare jo Bankë janë opsioni i duhur për të gjithë ata që nuk mund të financohen, por,
3. Shumica e të anketuarve nuk i njohin përfitimet e shërbimeve nga Institucionet Financiare jo Bankë dhe ka nevojë për më shumë Edukim Financiar, veçanërisht në zhvillimet e reja në treg

Rekomandime

1. Fuqizimi i grupeve të marginalizuara që të kenë më shumë akses në informacion në lidhje me opsionet e tyre se si mund të financohen nga Institucionet Financiare jo Bankë
2. Fuqizimi është i domosdoshëm veçanërisht në grupet vijuese: 18-34, zonat rurale dhe femrat.
3. Nëse njerëzit e kuptojnë vërtet mënyrën se si funksionojnë sistemet financiare në moshë të re, ose edhe më vonë në jetë - nëse ata kanë marrë vendime të dobëta, por mësojnë se si mund të kthehen dhe t'i rregullojnë ato dhe të fillojnë të planifikojnë për të ardhmen - ata mund të ndërmarrin hapat për të bërë një jetë më të mirë për veten e tyre
4. Edukimi Financiar është i rëndësishëm sepse mëson se si njerëzit të jenë efikas me financat e tyre
5. Vetëm përmes Edukimit Financiar ne mund të zhdukim frikën e marrjes së një kredie për të përmirësuar aspektet e ndryshme të jetës dhe të kuptojmë se si t'i menaxhojmë siç duhet ato.
6. Në këtë drejtim, ne nxisim të gjithë aktorët kryesorë dhe ndikuesit e kësaj çështjeje si Ministria e Financave, Banka e Shqipërisë, dhe Ministria e Arsimit që të bashkohen dhe të fillojnë të ndërmarrin hapa konkret në zbatimin e projekteve arsimore në një nivel kombëtar. Ne jemi të vetëdijshëm për programet aktuale që po zhvillohen në Shqipëri, por duam të mbrojmë një qasje më praktike dhe të unifikuar për këtë temë.
7. Shoqata Mikrofinanca Shqiptare do të bashkohet me të gjitha përprjekjet e bëra në Shqipëri për të ngritur nivelin e Edukimit Financiar dhe do të marrë një rol drejtues në shtyrjen e kësaj çështjeje pasi beson fuqimisht se është një çështje me rëndësi kombëtare për të cilën ka shume punë për të bërë.

Faleminderit

**Shoqata
Mikrofinansanca
Shqiptare**

**Albanian
Microfinance
Association**